

SAMOSTALNE IZLOŽBE:

- 1962 Atina
1965 Beograd
1967 Amsterdam i Hag
1972 Beograd
1982 Podgorica
1987 Dubrovnik
1990 Pariz
2003 Kikinda

VAŽNIJE GRUPNE IZLOŽBE:

1964-1990 Oktobarski salon u Beogradu
1964-1984 Izložba skulptura u prostoru «Prostor», Beograd
1964 Izložba fantastike, Brisel
1966 Međunarodna izložba skulpture Hag, Holandija
1967 Izložba četiri jugoslovenska vajara Amsterdam i Hag, Holandija
1967 Treći bijenale likovnih umetnosti, Beograd
1967 Simpozijum «Mermer i zvuci», Arandelovac
1969 Internacionalni bijenale u Firenci, Italija
1972 Izložba skulpture u slobodnom prostoru Arandelovac - Beograd
1973 Bijenale jugoslovenske skulpture u plenair-u, Vrnjačka Banja
1973-1975 Bijenale sitne plastike, Murska Subota
1975 30 godina ULUS-a, Beograd
1978 Izložba beogradskih slikara i vajara, Ženeva, Švajcarska
1981 Izložba skulptura učesnika simpozijuma Arandelovac
1981 Izložba skulptura učesnika simpozijuma Arandelovac - Beograd - Zagreb
1981 Izložba slika i skulptura, Beograd
1983 Izložba skulptura učesnika simpozijuma Prilep - Beograd
1985 Izložba učesnika simpozijuma skulptura u plenair-u, Danilovgrad - Beograd
1989-1990 Jesenja izložba specijalni odabir «Kritičari su izabrali», Beograd
1991 Bijenale jugoslovenske skulpture Pančevo
1990-1998 Internacionalni bijenale minijature Gornji Milanovac
1998 Akvarel i crtež u savremenoj srpskoj umetnosti, Beograd

NAGRADE:

I nagrada mladih stvaralaca Crne gore 1953
Specijalna nagrada na bijenalu jugoslovenske skulpture 1973
Nagrada ULUS-a na Prolećnoj izložbi ULUS-a u Beogradu 1974
I nagrada «Zimski salon», Herceg Novi 1983
I nagrada Spomenik Petru I Petroviću, Danilovgrad 1983
I nagrada skulpture u slobodnom prostoru «Prostor» 1984
I nagrada na internacionalnom bijenalu minijature Gornji Milanovac 1990 i 1992
Nagrada izvođenja, Oktobarski salon u Beogradu, 1992

SKULPTURE U SLOBODNOM PROSTORU:

Arandelovac, skulptura u parku
Beograd, skulptura u parku El Niš
Beograd, skulptura u parku Ada Ciganlija (nije postavljena)
Vrnjačka Banja, skulptura u parku
Prilep, četiri skulpture u parku
Danilovgrad, skulpture u parku
Danilovgrad, spomenik Petru I Petroviću
Dubrovnik, skulptura u parku (privatno)
Kikinda, TERA 2002

SKULPTURE U MEUZEJIMA I GALERIJAMA:

Beograd, Muzej savremene umetnosti
Beograd, Muzej revolucije
Cetinje, Muzej likovne umetnosti
Podgorica, Ministarstvo kulture
Amsterdam, Galerie D'ENT
Den Hag, Galerie Nouvelle Image
Ženeva, Galeria Nova
London, Bakingemska palata
Skoplje, Muzej savremene umetnosti

SKULPTURE U PRIVATNOJ KOLEKCIJI:

Jugoslavija
Holandija
Nemačka
Engleska
Grčka
Švajcarska
Amerika
Austrija
Švedska
Australija
Francuska, itd.

Biografija:

Ana Vidén rođena je u Dubrovniku. Fakultet likovnih umetnosti i postdiplomske studije završila u Beogradu (1954-1961), boravila u Grčkoj (Atina) na jednogodišnjoj specijalizaciji kao stipendista grčke vlade (1961-1962). Pored skulpture bavi se slikarstvom i keramikom.

MARIN
gallery galerija galleria

MARIN
gallery galerija galleria

Hrvatska - Croatia, 52470 Umag, Marino Bembo 9, e-mail: marin-gallery@live.com. - www.maringalerija.com - tel: 052 464 016

IZLOŽBA OTVORENA OD 13. 9. - 1. 10. 2012.

ANA VIĐEN

Celokupni skulptorski opus Ane Vidén mogao bi se definisati u nekoliko neformalnih grupa: Zvuk, Plod, Oblutak i Međa i Struktura.

Neki radovi se, naravno ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih grupa, dok drugi predstavljaju hibride: tvorevine prelaznih oblika.

Fundamentalna inspiracija umetnika proističe iz spoznaje jedne realnosti: sveta prirodnih oblika i energija koje ga pokreću. Taj susret umetnikov sa misterijom prirode datira još od ranog detinjstva, kada se rađa i prva sklonost kao i razumevanje za kompleksne i nepredvidive forme stenja i kamenja i škrapa izjedenih morskom solju, talasima i vetrom sa obala njenog zavičaja; i istovremeno za one skladne i uređene, simetrične oblike plodova, njihovu unutrašnjost, njihovu nuklearnost, koji u svojoj sabijenoj čvrstini sadrži svu silovitost i enigmatičnost ženskog principa i bića. Umetnik je naučio da čita i per-petuirane rebuse i zagonetne matematičke lance struktura školjki koje je nanosilo more. Njen sluh je prvo postao osetljiv na muziku koju je proizvodio vetar, uz sve svoje nebrojene varijacije i ritmove, na odjek kamena...

Sve te impresije, iako rane, duboko su odredile umetničko biće Ane Vidén.

Duge godine studija, prvo na umetničkoj školi u Herceg-Novom, a zatim na vajarskom odseku likovne akademije u Beogradu, načelno su se odrazile kroz tadašnje radove u vidu fuzije umetnikove interpretacije ljudskog tela, hijeratične i stamene forme svojstvene minojskoj i egipatskoj skulpturi, i jedne egzistencijalističke i mučne post-ratovske estetike. Taj ciklus je rezultovao izuzetnim i smelim radovima, ali su ta dela bila zapravo daleko od umetnikovih pravih interesovanja.

Pradavne plodolike forme, koje su svojim oblikom i grubom površinom, prvobitno podsećali na fosilne nalaze, vremenom su u poetici Ane Vidén, evoluirali iz tih «koštičavih» u svedenije, čistije obilke i pretopili se u neku vrstu meta-ploda, oblika koji je izvorištem svih narednih oblika tog tipa. Taj napredniji oblik se potpuno odvojio od bilo kakve narativnosti ili opisa i postao autonoman – učlanjujući u sebe, u tu buduću «organsku celinu», samo bitstvo oblika i to ponekad više oblika odjednom – obrazujuć posebn u celinu, čiji je konačni i uzvišeni cilj oživljenje paradokslane suštine skulpture i njenih principa.

Sva skulptorska dela Ane Vidén, bez obzira da li se ona nalaze u fazi crteža, male skice ili predloška u gipsu, su zaista i jedino mišljena kao monumentalna, i kao dela za otvoreni prostor. Možda je i najbolji primer te monumentalnosti jedna od poslednjih ostvarenih skulptura u javnom prostoru, «Obrušavanje», u Prilepu u Makedoniji, čiji strogi arhitekturni sklop, u ritmu svedenih kolonada koje nadkriljuje britki friz, impresivnih dimenzija izveden od varenih masivnih čeličnih ploča, dominira ulazom u prilepsku kotlinu. Dela Ane Vidén poput ovog sve više se približavaju, mada i dalje ostajući čisto skulptoralna, domenu rada «in situ»; ona povezuju tektonsku datost mesta i uklapaju se u njegovo istorijsko i estetsko jedinstvo.

Opširno bi, ali ne i suviše bilo navesti sva dela Ane Vidén koja se širom bivših jugoslovenskih prostora nalaze u javnom prostoru, a i u mnogobrojnim kolekcijama, počev od Muzeja Savremene Umetnosti u Beogradu, pa do Buckingham Palace-a u Londonu, preko bezbroj privatnih i galerijskih kolekcija.

Stvaralaštvo Ane Vidén, vrlo plodno i posebno na ovim prostorima, kao i nekolicine njenih savremenika i stilskih istomišljenika, nikada, i mišljenja sam da se radi o velikoj nepravdi, nije dobilo ono vrednovanje i mesto koje zaslužuje u novijoj istoriji jugoslovenske ili srbo-crnogorske skulpture. Njena dela su umnogočemu u trenutku svoga nastanka bila i ispred tadašnjih globalnih tendencija u skulpturi, i njen opšti značaj i doprinos u skulpturalnoj misli i kulturi tek treba istražiti.

Ličnost Ane Vidén, je, osim izuzetnog umetnika, i ličnost hrabre i samostalne žene i majke, koja se kroz život i razna «tamna des-tleća» i klopke konzervativnih i dogmatskih klanova, probijala bez kompromisa, često na ivici mogućeg.

Njeni najnoviji radovi, koji su prikazani na ovoj izložbi, obuhvataju, kao u jednom dahu sve ono što je ovom umetniku svojstveno i ono što on jeste. Izvedeni u tradicionalnom mediju, terakoti, «majci elemenata», ovi n ovi oblici uznemiruju svojom snagom i plene harmoničnošću.

«Brod», mada nadgrađuje jednu davnašnju umetnikovu temu, ovde je izveden monumentalno i predstavlja kao i neki njeni raniji radovi (kao što je «Arhandeo» ili «Sažimanje» npr.) sublimaciju i hibridizaciju formi iz umetnikovog bogatog skulptoralnog rečnika, «zatežući», kako i sam umetnik kaže, finalni oblik, poput strune ili opne u jedru i zrelu celinu.

«Stepenice bez kraja» su iskorak u arhitekturno definisanje umetnikovog shvatanja simetrije i ogledalnog u prostoru, i izdvaja se svojim odsečnim oblikom i «uvrnutom», Escher-ovskom logikom.

Kao plava buktinja, iz crvene zemlje i kroz umetnikove ruke, izrasla je «Žar-ptica», taj plamen emocije, izvajan skoro u jednom potezu, govori nam o dvostrukoj prirodi skulpture, o njenoj nepropadljivosti, o obliku koji se uvek nanovo rađa i uznosi, kao sama terakota – kroz plamen – do punog, živog, crvenog oblika.

Ana Vidén je ponikla u samu srž materije, radeći godinama u kamenu, drvetu, metalu i terakoti, i ta materija je u potpunosti zadobila njeno poverenje; zato i davnašnji mit o vrhunskom vajararu, je i mit o božanskom ili božanskom daru koji sadrži svet formi u svojim šakama – taj je svet u rukama Ane Vidén, i obuhvata ga – kao oblutak.

Mihael Milunović

